

Силабус курсу ІСТОРИОГРАФІЯ І ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО	
Освітній ступінь – магістр Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 031 Релігієзнавство Освітньо-професійна програма «Релігієзнавство» Кількість кредитів – 3	
Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр	
Компонент освітньої програми: вибірковий Дні занять: згідно з розкладом занять Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи	
Мова викладання: українська	

Керівник курсу

к.і.н., доц. **Секо Ярослав Петрович**

**Контактна
інформація**

sekoyar@tnpu.edu.ua 068-514-17-57

Опис дисципліни

Мета курсу «Історіографія і джерелознавство» полягає у з'ясуванні закономірностей розвитку історичної науки та джерелознавства.

Запропонований курс знайомить із основами історіографії та джерелознавства, і передбачає вивчення загальних закономірностей розвитку історичної науки з акцентом на дослідженні релігієзнавчих дисциплін. Завданнями курсу є вивчення теоретико-методичних основ історіографії й джерелознавства; оволодіти знаннями щодо розвитку історичної науки, основами аналізу історичних праць з окремих тем; розвиток вмінь і навичок джерелознавчої роботи та їх застосування в практичних дослідженнях.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1 Історіографія.	
Тема 1. Історіографічний процес Середньовіччя і раннього Нового часу	Знати: предмет і завдання історіографії; особливості розвитку історичної науки та специфіку розгляду нею проблем історії релігій; основні праці з історії релігії та володіння навичками їх критичного прочитання; особливості роботи з науковою літературою по окремим історіографічним темам.
Тема 2. Історіографічний процес XIX ст.	
Тема 3. Історіографічний процес XX ст.	
Тема 4. Сучасні форми історіописання	

Модуль 2	
Історичне джерелознавство	
Тема 5. Вступ до джерелознавства	Знати: предмет і завдання історичного джерелознавства; етапи розвитку біблійної критики та крити основних джерел різних релігій; типи і види історичних джерел та специфіку й методи їх використання в конкретних дослідженнях з історії релігій; принципи відбору джерел і основи роботи з джерелами у науково-практичній роботі.
Тема 6. Вивчення джерел як складова частина дослідження	
Тема 7. Типи джерел	
Тема 8. Види джерел	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до адаптації і дії в новій ситуації.
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми.
ЗК 4	Уміння працювати в міжнародному та вітчизняному професійному середовищі.
ЗК 5	Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.
СК 1	Здатність критично осмислювати проблеми у сфері релігієзнавства і на межі галузей знань, аналізувати наукові здобутки та результати релігієзнавчих напрямів і шкіл.
СК 2	Здатність осмислювати релігію як соціальне явище, інтегрувати знання у сфері релігієзнавства та застосовувати їх у різних сферах суспільної діяльності.
СК 3	Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення у галузі релігієзнавства, розв'язувати сучасні релігієзнавчі проблеми.
СК 4	Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування емпіричних даних та теоретичного матеріалу з використанням усталених і новітніх методів релігієзнавства.
СК 6.	Здатність здійснювати предметний компаративний аналіз феноменів, що репрезентують унікальність і різноманітність релігійних традицій світу.
СК 9.	Здатність визначати й розробляти стратегічні пріоритети у галузі релігійної свободи і релігійної безпеки України з урахуванням особливостей державно-конфесійних та міжрелігійних відносин.
СК 11.	Здатність управляти робочими або навчальними процесами у галузі гуманітарних наук, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

PH 1.	Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, конструювати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку і професійного самовдосконалення.
PH3.	Застосовувати сучасні методики і технології, володіти способами інформаційно-описової діяльності, систематизування даних, структурування, опису предметної сфери (виділяти ключові категорії, поняття, персоналії, групи проблем або проблеми, систематизувати концепції, технології, методи вирішення проблем, ведення власної бази даних, укладання наукових робіт, рефератів тощо); дотримуватися правил академічної доброчесності;
PH 4	Оцінювати і критично аналізувати державно-конфесійні, міжконфесійні та міжрелігійні відносини, стан релігійної свободи і релігійної безпеки в Україні та світі.
PH 6	Ефективно взаємодіяти у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різних рівнів, релігійними організаціями, віруючими й невіруючими особами.
PH 7	Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями та школи класичного і сучасного релігієзнавства.
PH 8	Вміти виявляти сучасні тенденції співіснування різних релігій і конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу; систематизувати факти релігійного життя суспільства; інтерпретувати релігійні події та явища на основі розуміння специфіки впливу релігії на суспільні процеси.
PH 10	Приймати ефективні рішення при розв'язанні складних задач і проблем релігієзнавства та у ширших контекстах, зокрема в умовах неповної інформації та суперечливих вимог; аналізувати данні соціологічного дослідження релігійних явищ, процесів та застосовувати їх при моделюванні і прогнозуванні релігійно-конфесійних процесів.
PH 11	Розробляти наукові і практичні проекти у сфері релігієзнавства з урахуванням цілей та обмежень, а також соціальних, економічних і правових аспектів.

Літературні джерела

1. Агирре Рохас К. Историография в XX веке. История и историки между 1848 и 2025 годами. М.: Кругъ, 2018. 163 с.
2. Вайнштейн О. Западноевропейская средневековая историография. М., Л.: Наука, 1964. 250 с.
3. Вейнберг Й. Рождение истории. Историческая мысль на ближнем Востоке середины I тысячелетия до н. э. М.: Наука, 1993. 352 с.
4. Гене Б. История и историческая культура средневекового Запада. М.: Языки славянской культуры, 2020. 496 с.
5. Голиш Г. Історія історичної науки від найдавніших часів до кінця XIX століття: підруч. для студ. Черкаси: Вертикаль, 2017. 260 с.
6. Далин В. Историки Франции XIX– XX веков. М.: Наука, 1981. 327 с.
7. Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле / пер. з пол. та англ. В. Склокіна. К.: Ніка-Центр, 2012. 264 с.
8. Драч О. Зарубіжна історіографія всесвітньої історії. Навчальний посібник Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2018. 164 с.
9. Дюпон-Мельниченко Ж.-Б., Ададуrow В. Французька історіографія XX століття: навч. посіб. Львів: Класика, 2020. 170 с.
10. Зайцева Т. Зарубежная историография. Историческая наука в XX – начале XXI века. Новая историческая наука. М.: Академия, 2013. 144 с.

11. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: посіб. для студ. Львів: ПАІС, 2017. 312 с.
12. Иггерс Г., Ван Э. Глобальная история современной историографии. М.: Канон+ РООИ «Реабилитация», 2020. 432 с.
13. Историография новой и новейшей истории стран Европы и Америки / отв. ред. И. Галкин. М.: Изд-во Московского университета, 1977. 544 с.
  14. Калакура Я. Українська історіографія: курс лекцій. К.: Генеза, 2004. 496 с.
15. Косминский Е. Историография средних веков (V в. – середина XIX в.). Лекции. М.: Изд-во Московского университета, 1963. 432 с.
16. Могильницкий Б. История исторической мысли XX века: курс лекций. В 2-х т. Т.1.: Кризис историзма. Томск: Из-во Томского у-та, 2019. 206 с.; Т. 2.: Становление новой исторической науки. Томск: Из-во Томского у-та, 2020. 178 с.
17. Нові перспективи історіописання / За ред. П. Берка / Пер. з англ. К.: Ніка-Центр, 2018. 392 с.
18. Савельева И., Полетаев А. Знание о прошлом: теория и история: в 2-х т. Т.1: Конструирование прошлого; Т.2. Образы прошлого. СПб.: Наука, 2003–2006. 632+751 с.
19. Яковенко Н. Вступ до історії. К.: Критика, 2017. 375 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки семінарських завдань.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
ЗМ 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	40
ЗМ 2(теми 5-8) усне опитування, тести, завдання	40
Есе (1–8 теми)	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент(розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних і семінарських робіт.
- 3) Завдання для підсумкового контролю
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE